

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 110/2016-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. februára 2016 predbežne prerokoval sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obaja zastúpení advokátom JUDr. Bohumilom Novákom, advokátska kancelária, Horná 27, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia

„a) čl. 12 ods. 1, čl. 36 Ústavy Slovenskej republiky, v spojení s čl. 21 ods. 1, čl. 41 Charty základných práv Európskej únie, čl. 2 ods. 1, čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 2 ods. 2 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach a čl. 1 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

b) čl. 1 ods. 1, ods. 2, čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, samostatne aj čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky,

opatreniami č. 11 a 13 predsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorými sa mení a dopĺňa Rozvrh práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2015“;

a vo veci namietaného porušenia základného práva „na dobrú správu vecí verejných podľa čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 41 Charty základných práv Európskej únie a základného práva podľa čl. 12 ods. 2 v spojení s čl. 36 ods. 1 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky mať za rovnakých podmienok prístup na plnenie funkčných povinností sudcu v domácom prostredí,

Rozhodnutím predsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. októbra 2015, Spr 853/2015“ a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 14. októbra 2015, 27. októbra 2015, 18. novembra 2015 a 1. decembra 2015 doručené sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorými namietali porušenie

a) čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva zaručeného v čl. 36 ústavy v spojení s čl. 21 ods. 1 a čl. 41 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), čl. 2 ods. 1 a čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt o občianskych právach“), čl. 2 ods. 2 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (ďalej len „pakt o hospodárskych právach“) a čl. 1 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 12 k dohovoru“),

b) čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy a porušenie základného práva zaručeného v čl. 30 ods. 4 ústavy,

opatreniami č. 11 (sp. zn. Spr 956/2015 z 26. augusta 2015) a č. 13 (sp. zn. Spr 1083/2015 z 10. septembra 2015) predsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorými sa mení a dopĺňa Rozvrh práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2015 (ďalej len „rozvrh práce“);

a porušenie čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 41 charty v súvislosti s právom na dobrú správu vecí verejných a porušenie čl. 12 ods. 2 v spojení s porušením základného práva zaručeného v čl. 36 písm. b) ústavy mať za rovnakých podmienok prístup na plnenie funkčných povinností sudcu v domácom prostredí rozhodnutím predsedníčky najvyššieho súdu sp. zn. Spr 853/2015 z 19. októbra 2015.

Zo sťažností doručených ústavnému súdu 14. októbra 2015 (sťažnosť sťažovateľa v 1. rade) a 27. októbra 2015 (sťažnosť sťažovateľa v 2. rade) a ich príloh vyplýva, že

„Opatrením č. 11, Spr 956/2015, ktorým sa mení a dopĺňa Rozvrh práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2015 z 26. augusta 2015, s účinnosťou od 1. septembra 2015, bolo zmenené zloženie senátov trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu. Funkčný senát IT v zložení [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] bol rozpustený a členovia tohto senátu boli začlenení každý do iného senátu. Pôvodný senát IT zostal znefunkčnený – neobsadený.“

Podľa názoru sťažovateľov k tomu došlo po medializácii „názorov niektorých politikov“ na rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 8/2015 z 23. februára 2015, sp. zn. 1 To 1/2015 z 29. mája 2015 a sp. zn. 1 To 4/2015 z 15. júla 2015 a „osobitne na absenciu bezúhonnosti sudcu okresného súdu [týka sa sťažnosti sťažovateľa v 2. rade, pozn.] a inštitucionálnej nezávislosti policajnej inšpekcie od orgánu exekutívy [týka sa oboch sťažovateľov, pozn.]. Sťažovatelia sú presvedčení, že predsedníčka najvyššieho súdu „začala členov senátu IT najskôr kritizovať, a potom aj postihovať...“

Ako spoločne uvádzajú, «Pri prerokovaní návrhu opatrenia č. 11 na mimoriadnom zasadnutí sudcovskej rady najvyššieho súdu 18. augusta 2015 predsedníčka najvyššieho súdu potom, čo najprv sa vyjadrila, že „popiera akékoľvek politické nadiktovanie zmien rozvrhu práce, a že senát IT nie je zrušený, zostáva len neobsadený, ale že má zámer posilniť trestnoprávne kolégium“, následne uviedla, že „[REDAKOVANÉ] nie je trestaný za právny názor“, aby v zapätí potvrdila, „že rozhodnutia senátu IT vyvolali obavu a kritiku verejnosti,“ a dodala, že „k tejto zmene pristúpila pre reakcie verejnosti za posledné obdobie, ktoré znižujú dôveru v súdnu moc, ktorá je dôležitá pre riadne fungujúci právny štát, čo bolo signálom, že bolo treba niečo so senátom IT robiť“. Neuviedla pritom právne argumenty, ktoré by spochybňovali zákonnosť rozhodnutí senátu IT. [ostatná veta citácie vyplýva iba zo sťažnosti sťažovateľa v 1. rade, pozn.]

Napriek upozorneniam niektorých členov trestnoprávneho kolégia [týka sa sťažnosti sťažovateľa v 2. rade, pozn.] a členiek sudcovskej rady [týka sa oboch sťažovateľov, pozn.], že nie je možné sa pri rozhodovaní sudcov riadiť verejnou mienkou, predsedníčka súdu opatrenie č. 11 podpísala, a tak nadobudlo účinnosť 1. septembra 2015.

Z uvedených skutočností, ktoré sú prevzaté z oficiálnej Zápisnice Trestnoprávneho kolégia [týka sa iba sťažovateľa v 2. rade, pozn.] a Zápisnice z mimoriadneho zasadnutia Sudcovskej rady Najvyššieho súdu SR konaného 18. augusta 2015 (SRns 74/2015) vyplýva jednoznačný záver, že sťažovateľ, ako aj ďalší dvaja sudcovia senátu 1T, boli do iných senátov začlenení za „trest“, pre právne názory vyjadrené v rozsudkoch, konkrétne vo veciach sp. zn. 1 Tdo 8/2015 z 23. februára 2015, 1 To 1/2015 z 29. mája 2015, 1 To 4/2015 z 15. júla 2015.».

Sťažovateľ v 1. rade uviedol, že podľa «Opatrenia č. 11 a č. 13 bol zaradený do senátu 5T. Ide o senát, ktorému predsedá [REDAKOVANÉ];... V tomto senáte sú aj sudcovia, ktorých vzájomná averzia je medzi sudcami najvyššieho súdu známa už dlhodobo a bola aj v médiách prezentovaná. Potvrdzujú to i opakované vyjadrenia predsedu senátu..., ktorý sa vyjadril..., že „[REDAKOVANÉ] bude síce vedený v senáte 5T, ale na rozhodovacej činnosti senátu sa nebude podieľať... dôvodom pre takýto postup je pretrvávajúca odborná a morálna disharmónia medzi pôvodnými členmi senátu 5T a sudcom [REDAKOVANÉ], ktorá bráni akejkoľvek pracovnej a medziludskej komunikácii..., ktorú nie je možné prekonať a ktorá by mohla vyústiť až do fyzických konfliktov.“ Pokiaľ ide o tvrdenie predsedníčky, že novým zložením senátov má dôjsť k zásadnému zlepšeniu funkčnosti a zvýšeniu efektívnosti pri vybavovaní agendy... a ku zlepšeniu celkovej situácie v medziludských vzťahoch, predseda senátu 5T to vyvrátil...

Aj predsedníčkou súdu prezentovaný argument o zlepšení situácie v medziludských vzťahoch, je v kontexte už vyjadreného evidentné, že len formálne pokrýva skutočný dôvod, ktorým je odstavenie a vyradenie sťažovateľa od nezávislého rozhodovania, ktoré nekorešponduje s vôľou aktuálnych držiteľov politickej (výkonnej) moci a časťou verejnosti.

Vyjadrenia predsedníčky súdu pri odôvodňovaní preradenia a rozdelenia členov pôvodného senátu 1T z dôvodu nesúhlasu s právnym názorom vyjadreným v rozsudkoch..., spolu s verejnými vyjadreniami predsedu senátu 5T, v ktorom je sťažovateľ podľa Opatrenia č. 11 od 1. septembra 2015 členom, sú v tomto smere jednoznačné.

Zaradenie sťažovateľa do senátu 5T je typicky účelovou zmenou, ktorou sa predsedníčka snaží eliminovať rozhodovaciu činnosť sťažovateľa, ktorého právne názory nevyhovujú ministromi vnútra, ministromi spravodlivosti a verejnosti a navyiac mu tam hrozí

fyzický atak zo strany [REDACTED], pri prezentovaní právnych názorov nesúladných s jeho názormi.».

Sťažovateľ v 2. rade bol opatreniami predsedníčky najvyššieho súdu č. 11 a č. 13, ktorými sa mení a dopĺňa rozvrh práce, «zaradený do senátu 6T. Pokiaľ ide o tvrdenie predsedníčky, že novým zložením senátov má dôjsť k zásadnému zlepšeniu funkčnosti a zvýšeniu efektívnosti pri vybavovaní agendy... a ku zlepšeniu celkovej situácie v medziľudských vzťahoch, opak je pravdou. Už aj v súčasnej dobe sa nápad v jednotlivých senátoch zvýšil, lebo bol znížený počet senátov. Niektoré senáty sú zložené z dvoch alebo zo štyroch sudcov, čo si vyžaduje neustále dopĺňanie senátov zastupujúcimi sudcami. Predtým pridelená agenda sa vybavuje v pôvodných senátoch a agenda pridelená od 1. 9. 2015 sa vybavuje v novo zložených senátoch. Sťažovateľ v súčasnosti takto rozhoduje v troch senátoch – 4T, 1T a 6T, čo zákonite sťažuje a spomaľuje vybavovanie pridelennej agendy. Vzťahy medzi sudcami boli narušené už skôr, ale v dôsledku týchto zmien sa ešte narušenie prehĺbilo.».

Aj podľa názoru sťažovateľa v 2. rade bolo skutočným dôvodom prijatia napadnutých opatrení predsedníčky najvyššieho súdu jeho „odstavenie a vyradenie... od nezávislého rozhodovania, ktoré nekorešponduje s vôľou aktuálnych držiteľov politickej (výkonnej) moci a časťou verejnosti. Zákonný dôvod na takéto zmeny Rozvrhu práce na rok 2015 nebol absolútne daný lebo nenastala zmena v personálnom obsadení trestných senátov, ani k náhlejšej a dlhodobejšej prekážke na strane sudcu – sudcov a ani k zvýšeniu nápadu vecí na trestnom úseku alebo k zvýšenej zaťaženej niektorého – niektorých senátov na trestnoprávnom kolégiu.“.

Podľa presvedčenia sťažovateľov „Trestný poriadok a zákon o sudcoch umožňuje najvyššiemu súdu v trestnom konaní rozhodovať v senátoch len ak sú trojčlenné alebo päťčlenné. Dvojčlenný (3T) [týka sa sťažovateľa v 2. rade, pozn.] alebo štvorčlenný (5T) senát Trestný poriadok, ale ani Zákon o sudcoch nepozná a svojvoľné kreovanie trojčlenného senátu v zložení zo štyroch sudcov je porušením práva fyzických osôb na spravodlivý súdny proces.“.

Sťažovateľ v 1. rade k tomu dodáva, že „V tejto spojitosti ako typicky účelové sa ukazuje aj zloženie senátu 3T iba z dvoch kmeňových sudcov... a sudcu [REDAKOVANÉ], dočasne prideleného na výkon funkcie v tomto senáte, hoci senát 5 T má štyroch kmeňových sudcov... Na najvyššom súde sa doposiaľ uplatňovala zásada, že za takejto situácie, práve dočasne pridelený sudca nikdy nepôsobil ako tretí člen senátu.

Dôvodom na zrušenie každého rozhodnutia štvorčlenného senátu je okolnosť, že predseda súdu alebo riadiaci predseda senátu bude arbitrárne určovať zo senátu, zloženého zo štyroch sudcov, troch na rozhodnutie v konkrétnej veci. Takýto postup porušuje aj práva fyzických osôb na zákonného sudcu a sudcovi, zaradenému v senáte zo štyroch sudcov, v prípade rozhodovania v senáte z troch sudcov, hrozí opodstatnene disciplinárny postih za to, že v rozpore so zákonom konal a rozhodoval, hoci nie je zákonným sudcom.“.

Podľa názoru sťažovateľov „V opatreniach predsedníčky najvyššieho súdu č. 11 a č. 13 nie je určený mechanizmus, z ktorého by bol dopredu daný presný a ničím nezameniteľný spôsob pridelenia veci konkrétnemu sudcovi - spravodajcovi a kreovania trojčlenného senátu pre takto pridelenú konkrétnu trestnú vec napadnutú cez elektronickú podateľňu...“.

Sťažovateľ v 1. rade dopĺňa, že „Zloženie senátu 5T pre každú konkrétnu trestnú vec tak ostane na absolútnej svojvôli riadiaceho predsedu senátu..., ktorý už verejne mediálne vyhlásil, že pre názorovú disharmóniu..., senát 5T bude rozhodovať vo všetkých veciach bez [REDAKOVANÉ]... Napokon opatrenie č. 13 bolo prijaté iba na želanie [REDAKOVANÉ], aby nerozhodoval v senáte 5T aj [REDAKOVANÉ]. Nedovoliť rozhodovať [REDAKOVANÉ] z dôvodu právneho názoru, je zjavným zámerom opatrení č. 11 a č. 13...

Keďže sťažovateľ je sudcom, čo je povolanie, ktorého výkon (povolania) je rozhodovanie v občianskoprávných a trestnoprávných veciach alebo preskúmaní zákonnosti orgánov verejnej správy a zákonnosti rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci... nepridelovaním veci na rozhodovanie, resp. vylúčenie navrhovateľa z rozhodovania, tento nemá vytvorené pracovné podmienky na faktické

realizovanie svojho práva na povolanie a zároveň reálne nezotrváva vo funkcii sudcu, pretože mu nie sú veci na rozhodovanie pridelené.“

Sťažovatelia považujú „kvalifikované ústavné posúdenie postupu predsedníčky najvyššieho súdu v konkrétnom prípade za vec precedenčného významu, pretože ak uvedený postup predsedníčky najvyššieho súdu, ktorý je účelový a vykazuje známky zjavnej svojvôle, si ona osvojí ako pracovnú metódu aj do budúcnosti, budú tým ohrozené nielen základné ľudské práva a slobody sudcov a zamestnancov najvyššieho súdu, ale aj s následnou reflexiou, najmä práva na zákonného sudcu účastníka (strany) v konaní, a tým zákonite aj porušenie princípov právneho štátu, ktoré vyjadrujú charakter Slovenskej republiky“.

Sťažovatelia sa zhodujú, že „Opatreniami predsedníčky súdu ako individuálnymi správno-riadiacimi aktmi bolo zasiahnuté do“ ich „základného práva... na dobrú správu vecí verejných, na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky, do práva na ochranu pred diskrimináciou v zamestnaní za právne presvedčenie, zmýšľanie, resp. názor a do práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok...“.

Ako uvádzajú, „čl. 36 písm. b) Ústavy je tým ustanovením, ktoré vyplýva zo skutkového stavu uvedeného v sťažnosti a porušenie základného práva, ktorého reálnosť možno odôvodniť, nie zo samotnej zmeny rozvrhu práce súdu, ale z odôvodnení jeho zmeny predsedníčkou súdu, čo je zachytené v zápisnici z prerokovania rozvrhu v sudcovskej rade“.

Sťažovatelia tvrdia, že «Právo podľa čl. 36 Ústavy zahŕňa jednak právo na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky a podľa výslovného znenia v písm. b) aj ochranu pred diskrimináciou v zamestnaní. Tým, že splnomocnenie pre zákonodarcu na obsah, resp. predmet úpravy zákona, ktorý má vydať, je formulovaný demonštratívne (slovom „najmä“), je možno pod toto právo nasubsumovať aj osobitné práva sudcu vyplývajúce z ustanovenia § 34 ods. 1 (nadpis „základné práva sudcu“) priznáva každému sudcovi za rovnakých podmienok rovnaké práva a povinnosti. Podľa výslovného znenia tohto ustanovenia zákona o súdoch „sudca nemôže byť zvýhodňovaný alebo

znevýhodňovaný pre jeho právne názory vyjadrené v rozhodovaní alebo pre jeho názory a postoje sudcu.“».

Sťažovateľ v 1. rade vo vzťahu k namietanému čl. 30 ods. 4 ústavy uvádza, že v zmysle ustanovenia tohto článku ústavy „občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám. Toto základné ľudské právo v zmysle nespochybniteľnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu implicitne v sebe zahŕňa aj právo na zotrvanie vo funkcii a v jeho rámci treba vidieť i zotrvanie vo funkcii s reálnym výkonom povinností vyplývajúcich z obsahovej náplne danej funkcie. Predsedníčka súdu vyjadreniami pri odôvodňovaní preradenia a rozdelenia členov pôvodného senátu 1T z dôvodu nesúhlasu s právnym názorom, spolu s verejnými vyjadreniami predsedu senátu 5T, prezentovala zjavný zámer zabrániť sťažovateľovi v rozhodovaní, čo je jediná náplň funkcie sudcu.“.

Podľa názoru sťažovateľov predsedníčka najvyššieho súdu ako orgán riadenia a správy tohto súdu v danom prípade prekročila ústavné a zákonné kompetencie, rozhodla diskriminačne, konala v rozpore s právnym princípom legitímneho očakávania, lebo po prvýkrát rozhodla „na preukázaný nátlak politikov a verejnosti“ a nekonala v súlade s princípmi nezávislosti súdnej moci.

Sťažovatelia uznávajú, že „Zákon síce umožňuje predsedovi súdu meniť alebo dopĺňať rozvrh práce. Zmeny a doplnenia však nemôžu byť svojvoľné...“

Opatrenie predsedníčky súdu č. 11 je vo vzťahu k povinnostiam predsedu súdu v rozpore s ustanoveniami zákona o sudcoch upravujúcimi podmienky zmeny rozvrhu práce a tiež v rozpore s tým istým zákonom ustanovenými dôvodmi na zmenu alebo doplnenie rozvrhu práce. Opatrenie č. 11 je zjavne svojvoľné, keďže dôvodom potreby nového rozdelenia prác pri výkone súdnictva v trestnoprávnom kolégiu nebola ani zmena personálneho obsadenia súdu, ani dlhodobá neprítomnosť niektorého zo sudcu (resp. sudcov trestnoprávneho kolégia), ani výrazné rozdiely v pracovnom zaťažení sudcov a poverených zamestnancov súdu, ktoré by vznikli objektívne v priebehu kalendárneho roka.“.

Sťažovateľ v 1. rade ďalej uvádza, že „Opatrenie č. 13 je síce vydané v súvislosti so zmenou v obsadení súdu sudcami (úmrtie sudcu [REDAKČNÝ OBLASŤ]). Ním realizované zmeny sú však opäť svojvoľné. Senát 5T mal totiž po zániku funkcie sudcu [REDAKČNÝ OBLASŤ] troch členov, ako to ustanovuje § 18 ods. 1 prvej vety zákona č. 757/2004 Z. z. Skutočným dôvodom jeho vydania bolo vylúčiť sťažovateľa z rozhodovania v senáte 5T, umelým a v tomto prípade opäť neodôvodneným preradením sudcu [REDAKČNÝ OBLASŤ] zo senátu 6T do senátu 5T... Predseda senátu 5T doteraz so sťažovateľom neprerokoval zaeľovanie práce v senáte, hoci mu to ukladá čl. 34 bod 4 prvá veta Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu...“.

Sťažovatelia zhodne tvrdia, že „Pred zmenami rozvrhu práce, predsedníčka súdu opatrenie č. 11“ s nimi „prerokovala... iba formalisticky a opatrenie č. 13“ s nimi „neprerokovala vôbec, a ani“ ich „nevypočula pred prijatím tohto individuálneho opatrenia“, ktoré sa ich osôb „nepriaznivo dotýka.“.

V ďalšom sťažovatelia poukázali na Bangalórske zásady správania sudcov; odporúčanie CM/Rec (2010) 12 Výboru ministrov Rady Európy členským štátom o sudcoch: nezávislosť, efektívnosť a zodpovednosť zo 17. novembra 2010 a dodatok k nemu; základné princípy nezávislosti súdnictva OSN A/COF.121/22/Rev. 1 59 (1985); Európsku Chartu o štatúte sudcov (1998) (DAJ/DOC(98)23); správu pracovnej skupiny Európskej siete Súdných rád – SUDCOVSKÁ ETIKA, 2009 – 2010; správu PORADNEJ RADY EURÓPSKÝCH SUDCOV CCJE(2011)6 o situácii súdnych mocí a sudcov v rôznych členských štátoch, Štrasburg, 9. novembra 2011; MAGNU CHARTU SUDCOV (Základné princípy), CCJE(2010)3, Štrasburg, 17. novembra 2010; odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy členským štátom o nezávislosti, spôsobilosti a postavení sudcov R (94) 12 z 13. októbra 1994; rezolúciu EAJ – preskúmanie súdnych rozhodnutí výkonnou mocou.

Sťažovatelia trvajú na tom, že ich „Diskriminácia... za právny názor vyjadrený v rozsudkoch Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo 8/2015

z 23. februára 2015, 1 To 1/2015 z 29. mája 2015, 1 To 4/2015 z 15. júla 2015 zo strany predsedníčky najvyššieho súdu pokračovala i /aj:

[vo vzťahu k sťažovateľovi v 1. rade, pozn.] 31. augusta 2015, keď podala trestnoprávnemu kolégiu najvyššieho súdu návrh na odvolanie sťažovateľa z funkcie predsedu tohto kolégia pred ukončením trojročného funkčného obdobia, čo sa stalo prvý krát v histórii Najvyššieho súdu... Sťažovateľ bol odvolaný z funkcie predsedu trestnoprávneho kolégia 14. septembra 2015, po rozprave, v ktorej predsedníčka najvyššieho súdu na neverejnom zasadnutí opätovne konštatovala, že musela na podklade znepokojenia verejnosti rozpustiť senát 1T.“

[vo vzťahu k sťažovateľovi v 2. rade, pozn.] 29. septembra 2015, keď podala trestnoprávnemu kolégiu podnet na prijatie zjednocujúceho stanoviska, ktorého základom bolo uznesenie 5 Tdo 42/2015 z 2. júla 2015, v ktorom bez pridelenia veci a bez znalosti obsahu spisu posúdil právoplatne skončené a opravnými prostriedkami nenapadnuté rozsudky senátu pod sp. zn. 1 Tdo 8/2015 a 1 To 1/2015 ako nezákonné. Následne 30. septembra 2015 predsedníčka najvyššieho súdu podala na členov rozpusteného senátu 1T osobitné návrhy na začatie disciplinárneho konania pre právny názor uvedený v rozsudku 1 T 8/2015.“.

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prijatí ich sťažností na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že

„1. Základné právo sťažovateľa [redacted] a [redacted] podľa

a) čl. 12 ods. 1, čl. 36 Ústavy Slovenskej republiky, v spojení s čl. 21 ods. 1, čl. 41 Charty základných práv Európskej únie, čl. 2 ods. 1, čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 2 ods. 2 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach a čl. 1 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd,

b) čl. 1 ods. 1, ods. 2, čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, samostatne aj čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky

Opatreniami č. 11 a 13 predsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorými sa mení a dopĺňa Rozvrh práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2015 porušené bolo.

2. *Opatrenia č. 11 a č. 13 predsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorými sa mení a dopĺňa Rozvrh práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2015 z 26. augusta 2015, Spr 956/2015 a z 10. septembra 2015, Spr 1083/2015 sa zrušujú v časti týkajúcej sa sťažovateľa.*

3. *Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť sťažovateľovi nemajetkovú ujmu v sume 100 000 eur [sťažovateľovi v 1. rade] 80 000 Eur [sťažovateľovi v 2. rade]... na účet sťažovateľa, na ktorý mu je zasielaný plat, do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.*

4. *Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 355,72 eur [každému]... na účet jeho právneho zástupcu Bohumila Nováka do 1 mesiaca od doručenia tohto nálezu.“.*

Sťažovatelia zároveň navrhli vo veci rozhodnúť o dočasnom opatrení podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorým ústavný súd odloží vykonateľnosť opatrení predsedníčky najvyššieho súdu č. 11 a č. 13, ktorými sa mení a dopĺňa rozvrh práce, s odôvodnením, že „*Najvyšší súd Slovenskej republiky bude konať a rozhodovať v senátoch trestného kolégia v takom zložení, ktoré je v rozpore s ústavnými a zákonnými úpravami, takže bude dochádzať aj k porušovaniu základného práva na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy...“.*

Rovnako sťažovatelia zhodne tvrdia, že v ich prípade ide o naliehavú vec, ktorá spĺňa predpoklady na postup podľa § 26 ods. 1 zákona o ústavnom súde, preto navrhli prednostné rozhodnutie o týchto sťažnostiach, „*pretože od 1., resp. 11. septembra 2015 dochádza k nerešpektovaniu ústavného imperatívu na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy u fyzických osôb v trestnom konaní na Najvyššom súde Slovenskej republiky“.*

Sťažovatelia v sťažnostiach doručených ústavnému súdu 18. novembra 2015 (sťažovateľ v 1. rade) a 1. decembra 2015 (sťažovateľ v 2. rade), ktorými namietali porušenie svojich práv rozhodnutím predsedníčky najvyššieho súdu pod sp. zn.

Spr 853/2015 z 19. októbra 2015, uviedli, že týmto rozhodnutím „podľa § 41 ods. 1, 2 písm. a) zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a čl. V bodov 1 písm. a) a 2 Zásad povoľovania funkčných povinnosti sudcu v domácom prostredí“ im bolo „zrušené povolenie o plnení funkčných povinnosti sudcu v domácom prostredí vydané 3. septembra 2014, Spr 891 pod/2014, z dôvodu disciplinárneho konania...“ vedeného pod sp. zn. KP 112/2015 proti sťažovateľovi v 1. rade a sp. zn. KP 113/2015 proti sťažovateľovi v 2. rade.

Z obsahu sťažností vyplýva, že „Predsedníčka najvyššieho súdu podala 1. októbra 2015 okrem [REDAKOVANÉ]“ aj na sťažovateľov «disciplinárny návrh... údajne za „svojvoľný právny názor“ vyjadrený v rozsudku..., sp. zn. 1 Tdo 8/2015, z 23. februára 2015, hoci paradoxne... 20. augusta 2015 tento istý rozsudok tvoril zákonný podklad pre jej návrh na vydanie zjednocujúceho stanoviska trestného kolégia 29. septembra 2015 pod Tp 62/2015...».

Sťažovatelia zhodne považujú „kvalifikované ústavné posúdenie krokov predsedníčky najvyššieho súdu v konkrétnom prípade za vec precedenčného významu, pretože ak uvedený postup predsedníčky, ktorý je účelový, diskriminačný a vykazuje známky zjavnej svojvôle, si ona osvojí ako pracovnú metódu aj do budúcnosti, budú tým ohrozené základné ľudské práva a slobody sudcov a zamestnancov najvyššieho súdu“.

Sú presvedčení, že „Rozhodnutím predsedníčky súdu ako individuálnym správno-riadiacim aktom bolo zasiahnuté do“ ich „základného práva... na dobrú správu vecí verejných, na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky, do práva na ochranu pred diskrimináciou v zamestnaní za právne presvedčenie, zmýšľanie, resp. názor“.

Tvrdia, že predsedníčka najvyššieho súdu ich „nevypočula a ani“ im „nedala... príležitosť vyjadriť sa, hoci v zmysle čl. 17 odporúčania Výboru ministrov Rady Európy Rec (2007/7 z 20. júna 2007 o dobrej správe musia byť správne rozhodnutia formulované v jednoduchej, jasnej a zrozumiteľnej podobe a musia obsahovať primerané zdôvodnenie, zahŕňajúce skutkové a právne dôvody, pre ktoré bolo vydané“.

Podľa názoru sťažovateľov predsedníčka najvyššieho súdu pri prijímaní dotknutého rozhodnutia v danom prípade prekročila ústavné a zákonné kompetencie, rozhodla arbitrárne (svojvoľne), v rozpore s povinnosťami ustanovenými pri jej riadení a správe najvyššieho súdu, ako aj v rozpore s podmienkami, pre ktoré možno zrušiť sudcovi povolenie plniť si svoje funkčné povinnosti v domácom prostredí. Sťažovatelia sú presvedčení, že predsedníčka najvyššieho súdu rozhodla „na preukázaný nátlak politika“, a to pre ich názory a postoje a právne názory vyjadrené v rozhodnutiach pri rozhodovaní. Rovnako sťažovatelia tvrdia, že predsedníčka najvyššieho súdu nekonala v súlade s princípmi o dobrej verejnej správe a o ochrane pred diskrimináciou v zamestnaní a porušila ich základné právo na dobrú správu vecí verejných a mať možnosť za rovnakých podmienok plniť si funkčné povinnosti sudcu v domácom prostredí. Zároveň, ako to uvádzajú sťažovatelia, predsedníčka najvyššieho súdu nedbala na zásady demokratického procesu, vládu práva, nediskrimináciu, zodpovednosť a transparentnosť.

Sťažovatelia uznávajú, že „Zákon o sudcoch síce umožňuje predsedovi súdu zrušiť sudcovi prácu v domácom prostredí avšak nemôže byť toto rozhodnutie svojvoľné. Na zrušenie sa vyžaduje splnenie niektorej zo zákonom ustanovených podmienok predpokladaných v ustanovení § 41 ods. 1 písm. a) citovaného zákona. Musí byť preukázaný nedostatočný výkon funkcie sudcu alebo porušenie sudcovských povinností.“

Napadnuté rozhodnutie je však podľa sťažovateľov „prima facie svojvoľné, keďže dôvod jeho prijatia je z jeho obsahu nezistiteľný, najmä však dôvodom takého postupu nebol nedostatočný výkon funkcie sudcu... ani porušenie... sudcovských povinností... Ide o ďalší v sérii šikanózných krokov, po rozpustení senátu IT, iniciovaní odvolávania z funkcie predsedu kolégia [týka sa sťažovateľa v 1. rade, pozn.] a disciplinárneho stíhania sťažovateľa za jeho názory a postoje a pre jeho právne názory vyjadrené v rozhodovaní [týka sa oboch sťažovateľov, pozn.]“.

Ako sťažovatelia uvádzajú, „predsedníčka najvyššieho súdu toto rozhodnutie“ s nimi „neprerokovala“ ani ich „nevypočula pred prijatím tohto individuálneho aktu“, ktorý sa ich „nepriaznivo dotýka, hoci jej to expressis verbis ukladá i čl. 5 bod 4 písm. q) Rokovacieho

poriadku Najvyššieho súdu..., podľa ktorého, ak predseda súdu zistí, že došlo k porušeniu zásad sudcovskej etiky, zásad dôstojnosti súdneho konania a plynulosti súdneho konania, je povinný prerokovať zistené nedostatky s dotknutým sudcom, so súdnym úradníkom alebo zamestnancom, ktorí plnia úlohy vyplývajúce z ich pôsobnosti“.

Predsedníčka najvyššieho súdu napadnuté rozhodnutie sp. zn. Spr 853/2015 z 19. októbra 2015 odôvodnila „*vedením disciplinárneho konania*“ proti sťažovateľom. Títo však tvrdia, že «*Vedenie disciplinárneho konania proti sudcovi môže byť základom pre zrušenie povolenia o plnení funkčných povinností sudcu v domácom prostredí, ale až na podklade právoplatného rozhodnutia disciplinárneho senátu, ktorým uznal sudcu za vinného zo spáchania disciplinárneho previnenia, čo sa v ustanovení § 41 ods. 2 citovaného zákona predpokladá pod písm. b). Až právoplatné rozhodnutie disciplinárneho senátu, ktorým uznal sudcu za vinného zo spáchania disciplinárneho previnenia sa uvádza ako samostatný dôvod na zrušenie* [sťažovateľ v 2. rade zvýraznil, že „už vydaného“] *povolenia o plnení funkčných povinností sudcu v domácom prostredí práve preto, aby len formálne podanie disciplinárneho návrhu, bez reálneho dôkazného základu, nebolo pre predsedu súdu nástrojom na bezdôvodné šikanovanie názorovo mu nepohodlných sudcov. Vedenie disciplinárneho konania proti sudcovi podľa § 41 ods. 1, druhá veta, zákona o sudcoch je dôvodom pre predsedu súdu, že mu nepovolí plniť funkčné povinnosti v domácom prostredí, ale nie je zákonným dôvodom na zrušenie* [sťažovateľ v 2. rade zvýraznil, že „už vydaného“] *povolenia o plnení funkčných povinností sudcu v domácom prostredí. Predsedníčkou najvyššieho súdu..., použitý čl. V bod 1 a 2 Zásad neupravuje zrušenie povolenia plniť funkčné povinnosti sudcu v domácom prostredí a bod 1 uvedených Zásad neobsahuje ani písm. a). Čl. VI. bod 2) týchto Zásad predsedovi súdu síce formálne umožňuje zrušenie alebo obmedzenie výkonu práce v domácom prostredí aj v prípade podania návrhu na disciplinárne konanie proti sudcovi, avšak ide o svojvoľné a nezákonné rozšírenie postihu sudcu Súdnu radou a ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky, pretože zákon o sudcoch v ustanovení § 41 ods. 1 takýto postup neumožňuje. Pritom samotné zmocnenie v ustanovení § 41 ods. 1 pre Súdnu radu a ministra spravodlivosti Slovenskej republiky na prijatie Zásad sa navyše týka výlučne iba určenia rozsahu v akom*

sa majú plniť funkčné povinnosti sudcu v domácom prostredí a nie na úpravu rušenia povolenia plniť funkčné povinnosti sudcu v domácom prostredí.

Zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch nie je možné meniť podzákoným, hoci všeobecne záväzným, právnym predpisom a už vôbec nie Zásadami povoľovania funkčných povinnosti sudcu v domácom prostredí zo 16. septembra 2014 prijatými Súdnu radou a ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky..., pretože by išlo o zmenu zákona parlamentu, čiže o zásah do pôsobnosti zákonodarnej moci a do hierarchie právnych noriem...

... Zásady prijaté Súdnu radou a ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky sú normami nižšej právnej sily v porovnaní so zákonom o sudcoch, vydaným Národnou radou Slovenskej republiky. Účelová argumentácia predsedníčky súdu obsahom Zásad na zmenu obsahu ustanovenia § 41 ods. 1 zákona o sudcoch týkajúceho sa výlučne iba určenia rozsahu v akom sa majú plniť funkčné povinnosti sudcu v domácom prostredí a nie úpravy rušenia, resp. obmedzovania už povoleného plnenia funkčných povinnosti sudcu v domácom prostredí, je nezákonná a neústavná.

Rozhodnutím o povolení plniť funkčné povinnosti sudcu v domácom prostredí z 3. septembra 2014, sp. zn. 891/2014 bol prijatý nespochybniteľný záver, že povinnosti sudcu si sťažovateľ plní na takej úrovni, že to nebránilo vyhovaniu jeho žiadosti. Od tohto rozhodnutia až do súčasnej doby sťažovateľ nebol písomne ani ústne upozornený predsedníčkou, podpredsedníčkou súdu, resp. predsedom trestného kolégia na nedostatky pri plnení funkčných povinností sudcu a na sťažovateľa v tomto smere neboli sťažnosti ani od procesných strán.».

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prijatí sťažností na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ]“ a „[REDAKOVANÉ] na dobrú správu vecí verejných podľa čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 41 Charty základných práv Európskej únie a základného práva podľa čl. 12 ods. 2 v spojení s čl. 36 ods. 1 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky mať za rovnakých podmienok prístup na plnenie funkčných povinnosti sudcu v domácom prostredí Rozhodnutím predsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. októbra 2015, Spr. 853/2015, porušené bolo.

2. *Rozhodnutie predsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorým bolo sťažovateľovi zrušené povolenie o plnení funkčných povinnosti sudcu v domácom prostredí vydané 3. septembra 2014, Spr 891 pod/2014 zrušuje.*

3. *Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť sťažovateľovi nemajetkovú ujmu v sume 10 000 eur... na účet sťažovateľa, na ktorý mu je zasielaný plat, do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.*

4. *Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 355,72 eur [každému] na účet jeho právneho zástupcu Bohumila Nováka do 1 mesiaca od doručenia tohto nálezu.“.*

Aj v týchto sťažnostiach sťažovatelia navrhli rozhodnúť o dočasnom opatrení, ktorým by ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia predsedníčky najvyššieho súdu s odôvodnením, že „*U predsedníčky najvyššieho súdu ide o ďalší v sérii šikanózných krokov proti sťažovateľovi za jeho právne názory, po rozpustení senátu 1T, iniciovaní odvolávaním z funkcie predsedu kolégia [vo vzťahu k sťažovateľovi v 1. rade] a iniciovaní disciplinárneho stíhania [vo vzťahu k obom sťažovateľom]“.*

Taktiež navrhli postup podľa § 26 zákona o ústavnom súde, pretože podmienky v ňom uvedené považovali za splnené.

Podaním doručeným ústavnému súdu 22. februára 2016 sťažovateľ v 1. rade zopakoval argumentáciu vo vzťahu k namietanému porušeniu jeho práv opatreniami predsedníčky najvyššieho súdu č. 11 a č. 13 týkajúcu sa neurčenia mechanizmu prideľovania vecí konkrétnemu sudcovi spravodajcovi a kreovania trojčlenného senátu pre veci napadnuté do senátu 5T, zvýraznil pritom, že riadiaci predseda označeného senátu s ním „*neprerokoval zaeľovanie práce v senáte, hoci mu to ukladá čl. 34 bod 4 prvá veta Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky*“. Podotkol, že za takéto prerokovanie nemožno považovať medializované vyjadrenia riadiaceho predsedu senátu 5T, podľa ktorých sa sťažovateľ v 1. rade nebude podieľať na rozhodovacej činnosti tohto senátu a nebudú mu prideľované žiadne veci. Prílohu doplnenia podania tvoril „*zoznam 68 trestných kauz napadnutých do senátu 5T od 7. septembra do 31. decembra*

2015 (od 1. septembra do 31. decembra 2015 bol [REDACTED] v senáte 5T) a už rozhodnutých“, v ktorých sťažovateľ v 1. rade ako jeho stály člen nebol zaradený do „trojčlennej rozhodovacej zostavy senátu 5T riadiacim predsedom senátu“.

Pretože vo všetkých štyroch sťažnostiach išlo o skutkovú a právnu súvislosť a sčasti aj totožnosť účastníkov konania, ústavný súd v záujme hospodárnosti uzneseniami č. k. PLs. ÚS 7/2015-7 z 18. novembra 2015, č. k. PLs. ÚS 8/2015-6 z 9. decembra 2015 a č. k. PLs. ÚS 1/2016-5 z 19. januára 2016 spojil konania o jednotlivých sťažnostiach sťažovateľov na spoločné konanie.

V konaní o sťažnosti sťažovateľa v 1. rade doručenej ústavnému súdu 14. októbra 2015 sudkyňa III. senátu ústavného súdu Jana Baricová prípisom z 27. októbra 2015 v zmysle ustanovenia § 27 ods. 2 zákona o ústavnom súde oznámila predsedníčke ústavného súdu skutočnosti, ktoré by mohli vyvolať pochybnosť o jej nezaujatosti a nestrannosti ako sudkyne ústavného súdu v tejto veci. O vyhlásení predpojatosti sudkyne Jany Baricovej rozhodol ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 494/2015-5 z 18. novembra 2015 tak, že ju z výkonu sudcovskej funkcie vo veci v tom čase vedenej pod sp. zn. Rvp 14039/2015 nevytlúčil.

Sťažovateľ v 1. rade v oboch svojich sťažnostiach doručených 14. októbra 2015 a 18. novembra 2015 vzniesol námietku zaujatosti sudcov ústavného súdu Ľudmily Gajdošíkovej, Sergeja Kohuta, Lajosa Mészároša a Ladislava Orosza.

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu návrhu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ (v tomto prípade zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom) špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Tvrdenie o porušení iných práv, resp. iným subjektom uvedeným v odôvodnení sťažnosti mimo petit návrhu, ústavný súd považuje iba za súčasť argumentácie.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd za predmet sťažnosti považuje namietané porušenie čl. 12 ods. 1 ústavy, porušenie základného práva zaručeného v čl. 36 ústavy v spojení s čl. 21 ods. 1 a čl. 41 charty, čl. 2 ods. 1 a čl. 26 paktu o občianskych právach, čl. 2 ods. 2 paktu o hospodárskych právach a čl. 1 protokolu č. 12 k dohovoru, ďalej

porušenie čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy a porušenie základného práva zaručeného v čl. 30 ods. 4 ústavy opatreniami č. 11 a č. 13 predsedníčky najvyššieho súdu, ktorými sa mení a dopĺňa rozvrh práce; a porušenie čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 41 charty v súvislosti s právom na dobrú správu vecí verejných a porušenie čl. 12 ods. 2 v spojení *s porušením základného práva zaručeného v čl. 36 písm. b) ústavy mať za rovnakých podmienok prístup na plnenie funkčných povinností sudcu v domácom prostredí* rozhodnutím predsedníčky najvyššieho súdu sp. zn. Spr 853/2015 z 19. októbra 2015.

1. K namietanému porušeniu práv opatreniami predsedníčky najvyššieho súdu č. 11 a č. 13, ktorými sa mení rozvrh práce najvyššieho súdu na rok 2015

Podstata námietok sťažovateľov spočíva v ich tvrdení, že predsedníčka najvyššieho súdu napadnutými opatreniami č. 11 a č. 13, ktorými došlo k zmene rozvrhu práce (najvyššieho súdu na rok 2015) spočívajúcej v zmene zloženia (obsadenia) jednotlivých senátov trestnoprávneho kolégia, sledovala postih sťažovateľov za ich právny názor vyjadrený v rozsudkoch najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 8/2015 z 23. februára 2015, sp. zn. 1 To 1/2015 z 29. mája 2015 a sp. zn. 1 To 4/2015 z 15. júla 2015. Dôvody, pre ktoré malo dôjsť k prijatiu napadnutých opatrení, prezentované predsedníčkou najvyššieho súdu (zlepšenie funkčnosti, zvýšenie efektívnosti pri vybavovaní agendy a zlepšenie medziľudských vzťahov), sťažovatelia nepovažujú za skutočné, za tie považujú ich *„odstavenie a vyradenie... od nezávislého rozhodovania, ktoré nekorešponduje s vôľou aktuálnych držiteľov politickej (výkonnej) moci a časťou verejnosti“*. Podľa ich presvedčenia nebol daný ani zákonný dôvod zmeny rozvrhu práce. Napadnuté opatrenia preto považujú za účelové a svojvoľné. Predsedníčke najvyššieho súdu v súvislosti s napadnutými opatreniami vytýkajú, že ich s nimi neprerokovala (č. 13), resp. prerokovala iba formálne (č. 11) a pred ich prijatím sťažovateľov nevypočula.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 1 ods. 2 ústavy Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 36 ústavy zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä...

b) ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní...

Podľa čl. 21 ods. 1 charty zakazuje sa akákoľvek diskriminácia najmä z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, etnického alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, jazyka, náboženstva alebo viery, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, narodenia, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie.

Podľa čl. 41 ods. 1 charty každý má právo, aby inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie vybavovali jeho záležitosti nestranne, spravodlivo a v primeranej lehote.

Podľa čl. 41 ods. 2 charty toto právo zahŕňa najmä:

a) právo každého na vypočutie pred prijatím akéhokoľvek individuálneho opatrenia, ktoré by sa ho mohlo nepriaznivo dotýkať;

b) právo každého na prístup k spisu, ktorý sa ho týka, za predpokladu rešpektovania oprávnených záujmov dôvernosti a služobného a obchodného tajomstva;

c) povinnosť administratívy odôvodniť svoje rozhodnutia.

Podľa čl. 41 ods. 3 charty každý má právo na náhradu škody spôsobenej inštitúciami alebo zamestnancami Únie pri výkone ich funkcií v súlade so všeobecnými zásadami spoločnými pre právne poriadky členských štátov.

Podľa čl. 41 ods. 4 charty každý sa môže obrátiť na inštitúcie Únie v jednom z jazykov zmlúv a musí dostať odpoveď v rovnakom jazyku.

Podľa čl. 2 ods. 1 paktu o občianskych právach každý štát, ktorý je zmluvnou stranou paktu, sa zaväzuje rešpektovať práva uznané v tomto Pakte a zabezpečiť tieto práva všetkým jednotlivcom na svojom území podliehajúcim jeho jurisdikcii bez akéhokoľvek rozlišovania podľa rasy, farby, pohlavia, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.

Podľa čl. 26 paktu o občianskych právach všetci sú si pred zákonom rovní a majú právo na rovnakú ochranu zákona bez akejkohoľvek diskriminácie. Zákon zakáže akúkoľvek diskrimináciu a zaručí všetkým osobám rovnakú a účinnú ochranu proti diskriminácii z akýchkoľvek dôvodov, napr. podľa rasy, farby, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného presvedčenia, národnostného alebo sociálneho pôvodu, majetku a rodu.

Podľa čl. 2 ods. 2 paktu o hospodárskych právach štáty, zmluvné strany paktu, sa zaväzujú, že zaručia, že práva formulované v tomto Pakte sa budú uskutočňovať bez akéhokoľvek rozlišovania podľa rasy, farby, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania národnostného a sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.

Podľa čl. 1 ods. 1 protokolu č. 12 k dohovoru užívanie všetkých práv ustanovených zákonom sa zabezpečuje bez diskriminácie z akéhokoľvek dôvodu, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické a iné presvedčenie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rodové alebo postavenie.

Podľa čl. 1 ods. 2 protokolu č. 12 k dohovoru nikto nesmie byť diskriminovaný akýmkoľvek verejným orgánom z akýchkoľvek dôvodov, najmä ako sú dôvody uvedené v odseku 1.

V prvom rade ústavný súd k tvrdeniu sťažovateľov z úvodu ich sťažností: „*Pokiaľ ide o predsedu súdu už v roku 1997 Ústavný súd opatrenie predsedu súdu o zmene rozvrhu práce označil za opatrenie orgánu štátnej správy súdu a predseda súdu bol pasívne legitimovaným subjektom (II. ÚS 43/97).*“ považoval za potrebné uviesť, že v označenom rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 43/97 z 22. júla 1997 ústavný súd konštatoval:

„Opatrenie podľa názoru ústavného súdu nie je možné považovať za rozhodnutie orgánu štátnej správy, ako je to uvedené v čl. 127 ústavy. Opatrenie okrem toho, že nemá ani formálne náležitosti, ktoré sa predpisujú pre rozhodnutie, nespĺňa podmienky ani po obsahovej stránke. Takýto akt je možné považovať len za realizovanie jeho právomoci, proti ktorému nie sú prípustné opravné prostriedky, a preto nemôže o tom rozhodovať ani všeobecný súd. Takéto opatrenie nie je rozhodnutím - správnym aktom, vydaným v správnom konaní. Článok 127 ústavy na konanie pred ústavným súdom vyžaduje, aby individuálnym právoplatným správnym aktom, rozhodnutím orgánu štátnej správy (predseda okresného súdu), boli priamo porušené konkrétne základné práva alebo slobody občana (nie teda funkcionára súdu - sudcu). Keď nemožno považovať opatrenie predsedu súdu za rozhodnutie podľa čl. 127 ústavy a navyiac sa netýka občana, ale funkcionára súdu - sudcu, sťažnosť sa stáva nedôvodnou a zjavne neopodstatnenou.“

Argumentáciu sťažovateľov preto v tomto smere ústavný súd nemohol považovať za celkom priliehavú. Pre úplnosť je však v tejto súvislosti potrebné pripomenúť v tom čase (vydania rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 43/97 z 22. júla 1997) účinné znenie čl. 127 ústavy,

podľa ktorého: „Ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach proti právoplatným rozhodnutiam ústredných orgánov štátnej správy, miestnych orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ktorými boli porušené základné práva a slobody občanov, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.“ Vzhľadom na tieto okolnosti nemožno v daných veciach postupovať prísne analogicky.

Pokiaľ ide o aktuálne sťažnosti sťažovateľov, je evidentné, že zhodne namietajú svoju diskrimináciu napadnutými opatreniami predsedníčky najvyššieho súdu, pričom z obsahu ich sťažností vyplýva, že k tejto diskriminácii má dochádzať ich *„odstavením a vyradením od nezávislého rozhodovania“*.

Sťažovateľ v 1. rade na podporu svojich tvrdení poukázal na medializované vyhlásenia riadiaceho predsedu senátu 5T, podľa ktorých sa na rozhodovacej činnosti v rámci tohto senátu sťažovateľ v 1. rade nebude podieľať, a v tejto súvislosti predložil ústavnému súdu nijako neoznačený, nikým nesignovaný, bez uvedenia dátumu a miesta vyhotovenia a bez uvedenia zdroja jeho prevzatia (t. j. je otázna jeho akceptovateľnosť) *„zoznam 68“* už rozhodnutých *„trestných káuz“*, na rozhodovaní o ktorých sa ako stály člen senátu podľa jeho tvrdenia nezúčastňoval. V rámci tejto argumentácie poznamenal, že riadiaci predseda senátu 5T s ním *„zadefinovanie práce v senáte“* neprerokoval.

K uvedenému ústavný súd iba poznamenáva, že sťažovateľom uvádzané skutočnosti jednoznačne sledujú kritiku postupu – konania riadiaceho predsedu senátu, pričom samotná sťažnosť sťažovateľa v 1. rade smeruje proti opatreniam predsedníčky najvyššieho súdu č. 11 a č. 13 (pozri navrhovaný petit sťažnosti, ktorým je ústavný súd podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný). Ústavný súd sa preto námietkami sťažovateľa v 1. rade v tomto smere nemohol zaoberať, a to najmä z dôvodu absencie ústavnoprávne významnej argumentácie spôsobilej preukázať nevyhnutnú príčinnú súvislosť medzi sťažnosťou napadnutými opatreniami predsedníčky najvyššieho súdu a postupom riadiaceho predsedu senátu. Navyše, podľa čl. 34 bodu 10 Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (uverejneného pod č. 291/2006 Z. z.) predseda senátu nie je orgánom správy najvyššieho súdu [pozri tiež § 33 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene

a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“)], z čoho vyplýva, že proti nemu, resp. jeho postupu nemožno uplatňovať ochranu v zmysle ustanovení čl. 127 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľ v 2. rade tvrdenie o diskriminácii svojej osoby oprel o závery, že predsedníčkou najvyššieho súdu prijatím napadnutých opatrení sledovaný zámer nebol naplnený a týmito opatreniami kreované zloženie neprispelo k zvýšeniu efektivity rozhodovacej činnosti trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu.

Ústavný súd vo vzťahu k namietanej diskriminácii osôb sťažovateľov pripomína svoj právny názor vyslovený (hoci aj v odlišnej veci, avšak zovšeobecnene aplikovateľný aj na danú vec) vo veci sp. zn. II. ÚS 161/03, podľa ktorého „k možnému porušeniu ústavnej zásady rovnakého zaobchádzania (nediskriminácie) môže dôjsť iba v okruhu osôb nachádzajúcich sa v rovnakej právnej a/alebo faktickej situácii, pričom s niektorými z nich sa zaobchádza odlišne bez rozumného a racionálneho dôvodu“. Podobne ústavný súd vo veci sp. zn. II. ÚS 5/03 uviedol, že „tento základný princíp (rovnosti, pozn.) je porušený vždy vtedy, ak sa s jednou skupinou adresátov noriem v porovnaní s inou skupinou zaobchádza inak, hoci medzi oboma skupinami nie sú rozdiely takého druhu a takej závažnosti, že odôvodňujú takéto nerovnaké zaobchádzanie“ (obdobne k tomu pozri aj I. ÚS 76/2011, I. ÚS 397/2014). Uvedené závery boli ústavným súdom prijaté aj v súvislosti s namietaným porušením práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy, ktorého porušenie sťažovatelia taktiež namietali.

K možnému porušeniu ústavnej zásady rovnakého zaobchádzania (nediskriminácie) v súvislosti so základným právom na prístup k verejnej funkcii môže dôjsť iba v okruhu osôb nachádzajúcich sa v rovnakej právnej a (alebo) faktickej situácii, pričom s niektorými z nich sa zaobchádza odlišne bez rozumného a racionálneho dôvodu (I. ÚS 397/2014).

Reflektujúc na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia vo svojich sťažnostiach neuviedli žiaden argument, na základe ktorého by bolo možné konštatovať, že s ich osobami bolo napadnutými opatreniami predsedníčky najvyššieho súdu (a nie

napr. postupom riadiaceho predsedu príslušného senátu) zaobchádzané inak ako s inými osobami v rovnakom postavení za rovnakých podmienok, a to spôsobom, ktorý by nadobudol relevantný ústavný rozmer (zásah do základných práv alebo slobôd).

Ústavný súd zastáva názor, že z hľadiska ústavnoprávnej ochrany základných práv sťažovateľov nie je možné považovať zmenu zloženia senátov trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu za „trestanie“ sudcov (v tomto prípade sťažovateľov) pre ich právny názor vyjadrený v rozhodnutiach s následkami ich diskriminácie, t. j. s kvalifikovaným negatívnym dopadom na ich základné práva. Inak povedané, sudca nemá zákonný a ani ústavný nárok na jeho zaradenie do toho-ktorého konkrétneho senátu, preto zmena zloženia senátu proti vôli sudcu v žiadnom prípade nemôže predstavovať diskrimináciu v jeho zamestnaní [čl. 36 písm. b) ústavy], nech už k zmene zloženia senátu dôjde z akýchkoľvek dôvodov.

Navyše, ústavný súd nemohol prehliadnuť skutočnosť, že situácia sťažovateľa v 2. rade, ktorý je členom senátu 6T, sa zmenila už namietaným opatrením č. 13 z 10. septembra 2015, kedy s účinnosťou od 11. septembra 2015 bol senát 6T zložený z troch (nie štyroch) členov. Po prijatí rozvrhu práce najvyššieho súdu na rok 2016 sa zmenila aj situácia sťažovateľa v 1. rade, ktorý je jedným z predsedov trojčlenného senátu 4T, a teda akákoľvek možnosť vzniku negatívnych sťažovateľom v 1. rade predvídaných, resp. predpokladaných obáv odpadla.

K namietanej diskriminácii v spojení so základným právom na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok (čl. 30 ods. 4 ústavy) ústavný súd taktiež v minulosti už uviedol, že obsahom základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy je iba prístup k voleným a iným verejným funkciám, t. j. možnosť nediskriminačného uchádzania sa o takéto funkcie, a nie aj právo na zotrvanie v týchto funkciách (II. ÚS 822/00, m. m. II. ÚS 796/00).

Z obsahu napadnutých opatrení je zrejmé, že predsedníčka najvyššieho súdu nimi okrem iného zmenila zloženie jednotlivých senátov trestnoprávneho kolégia.

Podľa § 49 písm. a) zákona o súdoch predsedovia súdov zabezpečujú riadenie súdov v oblasti výkonu súdnictva najmä rozvrhom práce...

Podľa § 50 ods. 1 zákona o súdoch na účely tohto zákona sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

Podľa § 50 ods. 2 zákona o súdoch rozvrh práce obsahuje

a) určenie senátov, samosudcov, súdnych úradníkov a notárov poverených vybavovaním jednotlivých druhov vecí, ktoré došli na súd,

b) zloženie senátov s uvedením predsedu senátu a ďalších sudcov; v rozvrhu práce sa tiež uvedie, ktorý z viacerých predsedov senátov určených do toho istého senátu riadi a organizuje činnosť senátu...

Je nepochybné, že predsedníčka najvyššieho súdu v tomto prípade vystupovala a rozhodovala ako orgán riadenia a správy súdu a jej rozhodnutie (napadnuté opatrenia) je pre sťažovateľov záväzná, pretože právomoc rozhodovať o tejto otázke bola zákonom zverená práve predstaviteľovi orgánu riadenia a správy súdu.

Aj podľa judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 315/2011) je rozvrh práce svojou povahou interným aktom riadenia súdu, ktorého vydanie, ako aj zmeny sú vo výlučnej kompetencii predsedu súdu, a to v zmysle § 49 a § 50 ods. 1 zákona o súdoch.

Samotný výkon funkcie sudcu je v prípade splnenia zákonných podmienok na výkon tejto funkcie garantovaný doživotne. Podľa ústavného súdu postupom predsedu súdu (v tomto prípade predsedníčky najvyššieho súdu), v dôsledku ktorého dochádza k zmene zloženia jednotlivých senátov, k znemožneniu samotného výkonu funkcie sudcu dôjsť nemôže. Napadnuté opatrenia možno podľa ústavného súdu považovať za rozhodnutia, resp. akty riadenia predsedníčky najvyššieho súdu ako predstaviteľky orgánu riadenia a správy súdu, ktorá musí v rámci výkonu svojej funkcie dbať na vytváranie podmienok v záujme

zabezpečenia plynulého chodu súdu. Inak povedané, rozhodnutím o zmene zloženia senátov trestnoprávneho kolégia nie je zasiahnuté postavenie jednotlivého sudcu, jeho status, dochádza ním iba k zmene podmienok výkonu jeho funkcie sudcu.

Vzhľadom na dosiaľ uvedené ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným porušením čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, porušením základných práv podľa čl. 30 ods. 4 a čl. 36 ústavy, porušením čl. 2 ods. 1 a čl. 26 paktu o občianskych právach, porušením čl. 1 protokolu č. 12 k dohovoru a označenými opatreniami predsedníčky najvyššieho súdu č. 11 a č. 13, ktorými sa mení a dopĺňa rozvrh práce, absentuje akákoľvek príčinná súvislosť, preto ústavný súd sťažnosti sťažovateľov v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené.

Pokiaľ ide o sťažovateľmi namietané porušenie ich práv podľa čl. 21 ods. 1 a čl. 41 charty, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že ide o práva, ktoré nie sú na vec sťažovateľov aplikovateľné.

Podľa čl. 51 ods. 1 charty ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo únie.

Zo znenia čl. 51 ods. 1 charty (upravujúceho rozsah pôsobnosti charty), ako aj judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (napr. rozsudok z 13. 6. 1989 vo veci 5/88 Wachauf, Zb. 1989, s. 2609, alebo rozsudok z 18. 12. 1997 vo veci C-309/96 Annibaldi, Zb. 1997, s. I-7493) jednoznačne vyplýva, že povinnosť členských štátov rešpektovať práva vymedzené v práve Európskej únie je pre členské štáty záväzná výlučne vtedy, ak ide o konanie v rámci pôsobnosti Európskej únie (m. m. IV. ÚS 154/2012).

Súdny dvor Európskej únie potvrdil túto judikatúru týmto spôsobom: „Navyše, je potrebné si uvedomiť, že požiadavky vyplývajúce z ochrany základných práv v právnom poriadku Spoločenstva sú rovnako záväzné pre členské štáty, pokiaľ vykonávajú právne

akty Spoločenstva...“ (rozsudok z 13. 4. 2000 vo veci C-292/97, Zb. 2000, s. I-2737, bod 37).

Vo veci sťažovateľov došlo k aplikácii a interpretácii právnych noriem výlučne vnútroštátneho práva, a teda práva, ktoré nepatrí do pôsobnosti práva únie, teda nejde o žiaden z prípadov, v ktorých dochádza k implementácii právneho aktu únie alebo k tomu, že by sa Slovenská republika chcela odchyliť od práva únie (rozsudok z 18. 6. 1991 vo veci ERT, Zb. 1991 s. I-2925) alebo že by tu existovalo materiálne pravidlo práva únie, ktoré by sa malo v posudzovanom prípade aplikovať (rozsudok z 25. 3. 2004, Karner, C-71/02, Zb. s. I-3025).

Keďže v danom prípade nešlo o takéto konanie, je vylúčené, aby ústavný súd posudzoval prípadný zásah napadnutých opatrení predsedníčky najvyššieho súdu do práv zaručených v čl. 21 ods. 1 a čl. 41 charty (obdobne III. ÚS 344/2013, III. ÚS 443/2013).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosti aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pokiaľ ide o tvrdenie sťažovateľov o porušovaní základného práva na fyzických osôb na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy), ústavný súd už v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 43/97 z 22. júla 1997 uviedol, že zo samotnej dikcie čl. 48 ods. 1 ústavy jasne vyplýva, že toto právo patrí občanovi, účastníkovi súdneho konania, a nie sudcovi, ktorý vo veci rozhoduje. Z citácie článku, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi, nemožno extenzívne interpretovať, že sa to vzťahuje aj na sudcu.

2. K namietanému porušeniu práv rozhodnutím predsedníčky najvyššieho súdu sp. zn. Spr 853/2015 z 19. októbra 2015

Predsedička najvyššieho súdu označeným rozhodnutím zrušila sťažovateľom povolenie plniť funkčné povinnosti sudcu v domácom prostredí vydané 3. septembra 2014 pod sp. zn. Spr 891/2014, a to z dôvodu disciplinárneho konania, ktoré bolo vedené proti sťažovateľovi v 1. rade pod sp. zn. KP 112/2015 a proti sťažovateľovi v 2. rade pod sp. zn. KP 113/2015.

Podľa názoru sťažovateľov týmto rozhodnutím predsedníčka najvyššieho súdu porušila čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 2 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 41 charty, ako aj čl. 12 ods. 2 v spojení s porušením základného práva zaručeného v čl. 36 písm. b) ústavy vo vzťahu k osobám sťažovateľov. Podľa presvedčenia sťažovateľov postup predsedníčky najvyššieho súdu bol účelový, diskriminačný, vykazujúci známky zjavnej svojvôle.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o súdoch úlohou riadenia a správy súdov je vytvárať súdom Slovenskej republiky podmienky na riadny výkon súdnictva najmä v oblasti personálnej, organizačnej, ekonomickej, finančnej, odbornej a dohliadať na riadny výkon súdnictva spôsobom a v medziach ustanovených zákonom.

Podľa § 33 ods. 2 zákona o súdoch orgánmi riadenia a správy súdu sú predseda súdu a podpredseda súdu.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o súdoch predseda súdu zabezpečuje riadenie a správu súdu podľa tohto zákona a podľa osobitných zákonov.

Podľa § 42 ods. 3 zákona o súdoch predseda súdu je povinný dohliadať na dodržiavanie povinností ustanovených sudcom týmto zákonom a osobitnými zákonmi a v prípade dôvodného podozrenia z ich porušovania je povinný vykonať opatrenia nevyhnutné na zistenie skutkového stavu, odstránenie zistených nedostatkov a vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti alebo trestnej zodpovednosti.

Sťažovatelia sú tohto názoru, že „*napadnuté rozhodnutie predsedníčky je individuálnym správnym aktom riadenia, a teda nepredstavuje rozhodnutie v oblasti verejnej správy. Nemôže byť preto predmetom preskúvania v rámci správneho súdnictva.*“.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúvanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa § 244 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 247 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 247 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 247 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku predmetom preskúmania môže byť za podmienok ustanovených v odsekoch 1 a 2 aj rozhodnutie, proti ktorému zákon nepripúšťa opravný prostriedok, ak sa stalo právoplatným.

Vzhľadom na citované ustanovenia zákona o súdoch a Občianskeho súdneho poriadku, ako aj s prihliadnutím na samotné presvedčenie sťažovateľov o povahe napadnutého rozhodnutia predsedníčky najvyššieho súdu (t. j. že ide o individuálny správny akt riadenia súdu) ústavný súd konštatuje, že rozhodnutie predsedníčky najvyššieho súdu sp. zn. Spr. 853/2015 z 19. októbra 2015 je spôsobilým predmetom ochrany poskytovanej správnym súdnictvom podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, čo potvrdzuje aj rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu (napr. rozsudok sp. zn. 2 Sžo 252/2010 z 21. septembra 2011, rozsudok sp. zn. 1 SžoKS 48/2005 z 24. apríla 2007), ako aj judikatúra ústavného súdu (napr. uznesenie č. k. III. ÚS 41/2012-19 z 25. januára 2015).

Nemožno preto akceptovať názor sťažovateľov, podľa ktorého „*V danom prípade nemôžu ochranu označených práv sťažovateľa zabezpečiť všeobecné súdy v rámci správneho súdnictva... Nemôže byť preto predmetom preskúmavania v rámci správneho súdnictva.*“.

K obavám sťažovateľov, že „pri neexistencii Najvyššieho správneho súdu, by apeláciu proti prvostupňovému súdu v rámci správneho súdnictva rozhodoval senát správneho kolégia najvyššieho súdu, ktorého členom, by pred rozhodnutím mohla predsedníčka najvyššieho súdu reálne pohroziť, že im svojvoľne zruší povolenie o plnení funkčných povinnosti sudcu v domácom prostredí, ak by mienili rozhodovať nie podľa jej želania a predstáv, ale podľa zákona a zákonným spôsobom zisteného skutkového

stavu“, ústavný súd poznamenáva, že jednak ide o ničím nepodložené domnienky sťažovateľov, ktoré nie sú spôsobilé privodiť odklon od judikatúrou stabilizovaného postupu ústavného súdu súladného so zákonom o ústavnom súde a ústavou pri posudzovaní oprávnenosti (právomoci ústavného súdu) preskúmať sťažnosť sťažovateľov, a jednak ak by sťažovatelia po právoplatnom skončení konania v rámci správneho súdnictva boli presvedčení, že v tomto konaní boli porušené ich základné práva alebo slobody, mali by možnosť obrátiť sa na ústavný súd sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Zohľadňujúc svoju ustálenú judikatúru ústavný súd konštatuje, že právomoc poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľov majú najprv a predovšetkým všeobecné súdy. Tento právny názor vyplýva z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovatelia nemôžu v súčasnosti a nebudú môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré im zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné v občianskom súdnom konaní vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci

všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Na základe uvedených dôvodov ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľov vo veci namietaného porušenia nimi označených práv rozhodnutím predsedníčky najvyššieho súdu sp. zn. Spr. 853/2015 z 19. októbra 2015 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Pretože sťažnosti sťažovateľov boli ako celok odmietnuté, stalo sa bezpredmetným rozhodovať o ich ďalších procesných návrhoch.

Rovnako bolo bez právneho významu zaoberať sa námietkami sťažovateľa v 1. rade o zaujatosti sudcov ústavného súdu Ľudmily Gajdošíkovej, Sergeja Kohuta, Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza, ktorí v tejto veci v konečnom dôsledku nerozhodovali.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2016